СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 21. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 28-го січня 1942. No. 21. Jersey City, N. J., Wednesday, January 28, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

Тисячі Американських Вояків Прибули до Північної Ірляндії - Сторпедовано Японський Літаконосець - Запропоновано 18 Біліонів на Розбудову Нашої Фльоти

ЗАВДАННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ ВІЙСЬК В ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ

ВАШИНҐТОН. — Повідомлення про прибуття сильних відділів американського війська до Північної Ірляндії, оголошене в спеціяльному комунікаті департаменту війни, викликало всюди велике враження, зокрема серед диплёматів. Є це перші американські вояки в Европі від часу закінчення першої світової війни, двадцять три роки тому. Хоч департамент війни не подав числа війська, як теж не подано ближче про завдання його на европейському терені, проте у військових колах переконані, що завданням тих відділів буде: 1) стерегти американські морські бази в Північній Ірляндії, 2) допомагати Ірляндії на випадок німецької інвазії й 3) стати частиною експедиційних військ, що вузьмуть участь в наїзді на европейський континент, щоб увільнити численні европейські народи зпід німецького ярма. Командантом експедиційного відділу є 53-літній ґен. Росел П. Гартл, який брав участь в мексиканській і першій світовій війнах. Як відомо, в Північній Ірляндії вже [illegible] техніків та механіків, які будують оборонні бази.

Командантом американських експедиційних військ в Европі в першій світовій війні був ґен. Джан Дж. Першінґ, який перед закінченням війни мав 2,086,000 американських вояків на фронтах: російськім, французькім та італійськім.

ПРЕЗИДЕНТ ДАЄ ПРИЗНАННЯ ҐЕН. МЕКАРТУРОВІ

ВАШИНҐТОН. — З нагоди 62-літніх уродин ґен. Догласа МекАртура, президент Рузвелт вислав геройському оборонцеві Филипінів ґратуляційний привіт, в якому висказав не тільки побажання з нагоди уродин, але також підчеркнув його невгнуту поставу в обличчі ворога. За приміром президента пішли провідники в обох палатах Конґресу, які з цеї нагоди виголосили промови з повним признанням для ґенерала.

ДОМАГАЮТЬСЯ КОНҐРЕСОВИХ ДОХОДЖЕНЬ В СПРАВІ ПОДІЙ В ПЕРЛ ГАРБОР.

ВАШИНҐТОН. — Деякі конґресмени, члени обох партій, домагаються формальних конґресових доходжень в справі трагічних подій, що мали місце в Перл Гарбор в дні 7. грудня 1941 р. Вони твердять, що слідство під проводом Найвищого Судді Овена Робертса кинуло лиш загальне світло на згадані події. Ініціятиву до тих дебат дав републиканський конґресмен Маас з Мінесоти, який є членом морської комісії в палаті послів та резервовим полковником маринарки. Гемилтон Фиш твердив, що тих 50 нищівників, які Америка віддала Анґлії, булиб тепер придалися в акції на Гаваях. Він казав, що голосував проти того передання, що тепер цілковито показалося слушним.

ЛІМЕН ДОМАГАЄТЬСЯ ОБНИЖЕННЯ СТЕЙТОВИХ ПОДАТКІВ.

ОЛБАНІ (Н. Й.). — Губернатор Лімен предложив Стейтовій Леґіслятурі буджет, в якому пропонує обниження стейтових податків на 25% в 1942. р. і 1943. р. Якщо цей буджет буде затверджений стейтовою леґіслятурою, то податки цього року будуть $21,600,000, а в 1943. р. $19,000,000 менші від тої суми, яку мусілиб були заплатити податковці після взору з 1941. р. Цілий буджет нюйорського стейту виносить $380,700,000, або $5,000,000 менший ніж минулого року.

КАНАДА ОХОРОНЯТИМЕ ФРАНЦУЗЬКІ ОСТРОВИ.

ОТТАВА (Канада). — Повідомляють, що в Лондоні устійнено, що французькі острови Ст. Пер і Мікельон, що лежать при берегах Канади, будуть „знев-тралізовані" на час війни. Канаді буде припоручено охороняти острови, як тільки відпоручник ґен. де Голя, адм. Мюселіє, відтягне свої відділи з островів. Остаточне порозуміння в справі тих островів буде довершене у Вашинґтоні, де рівнож проголоситься офіційно їх становище.

АМЕРИКАНСЬКА СУБМАРИНА СТОРПЕДУВАЛА ЯПОНСЬКИЙ ЛІТАКОНОСЕЦЬ

ВАШИНҐТОН. — Департамент маринарки повідомляє, що американська субмарина знищила великий японський літаконосець в Проливі Макасар, Нідерляндська Східна Індія. По вісткам згаданого комунікату корабель затонув. В парі з тими відомостями подається дальші вістки про успіхи морських операцій проти японських кораблів, що перевозять війська на острови Борнео й Целебес. Ці пермоги американських літаків і кораблів в морських проливах між островами вважаються надзвичайно важними, бо це є шляхи, якими стараються японці закопити Нідерляндську Східну Індію.

20 ОСІБ ЗГИНУЛО НА ЗАТОПЛЕНОМУ КОРАБЛІ БІЛЯ НОРТ КАРОЛАЙНИ

НОРФОЛК. — Не зважаючи на безнастанне полювання за німецькими субмаринами, департамент маринарки повідомляє про затоплення ще одного корабля „Веноре", на якому згинуло 20 осіб. Врятовані 21 члени залоги, що прибули до Норфолк, оповідають, що субмарина без всяких сумнівів німецька, замаскувалася та вдаючи звичайний корабель, підїхала близько та двома торпедами знищила корабель.

ПОЛОЖЕННЯ АМЕРИКАНЦІВ В ЯПОНСЬКИХ МІСТАХ

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту подає, що 39 американців, що перебувають тепер в 3 японських містах, [illegible] добрим здоровлям. Ці звідомлення прийшли від швайцарського представника в [illegible] Серед інтернован [illegible] землю, [illegible] сонце не [illegible] харчі та білля. Що тижня вони переходять лікарські оглядини.

[illegible] назва організації, яка повстала по кількаразовій метамор- [illegible]

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ [illegible]

В ЛІБІЇ НІМЦІ ЗНОВ ПОСУНУЛИСЬ ДЕЩО ВПЕРЕД

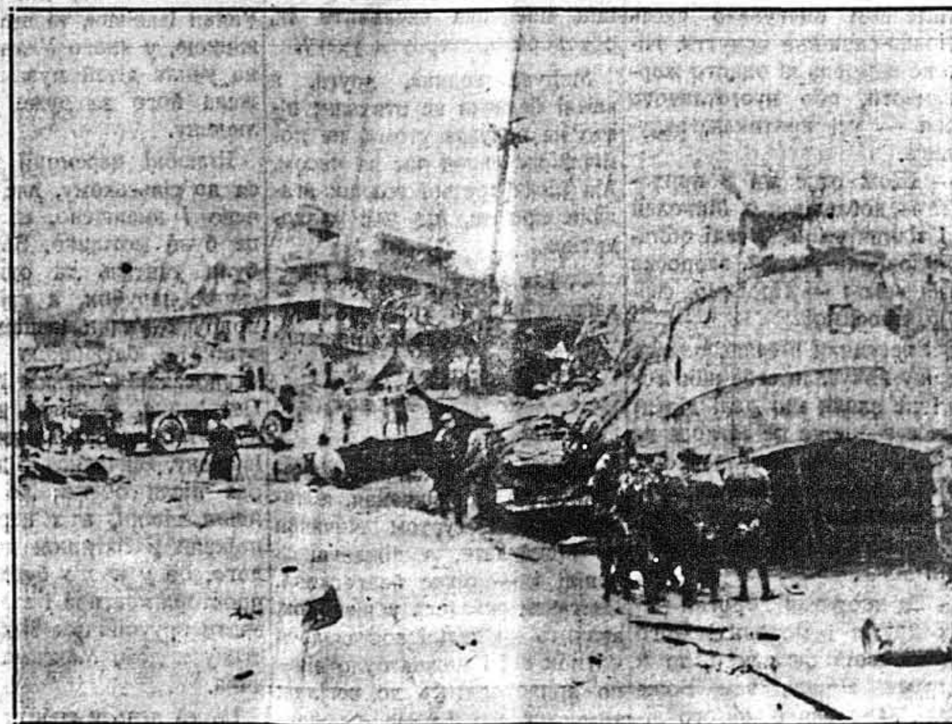
КАІРО. — Німецько-італійські війська зробили через Лібійську пустиню чергових 45 миль вперед. Вони проминули Аґедабію і тепер прямують правдоподібно на Мекелі, щоб відтяти британців в Бенґазі. Дальшим їх пляном є здобути назад Бенґазі, від якого вони тепер віддалені 75 миль. Німецькі й італійські звідомлення висказують велику радість з приводу цього і впевняють, що „ворог розбитий і втікає". Тяжка боротьба повзів на Лібійських пісках продовжається.

БОЇ НА СОВЄТСЬКІМ ФРОНТІ

ЛОНДОН. — Совєтські війська натискають на німецькі укріплені позиції під Ржевом і так виглядає, що те місто вже в короткому часі знайдеться в совєтських руках. Совєти також натискають на Орел, Брянськ і Велікіє Лукі, що лежать 80 миль від латвійської границі. На Україні, як подають совєтські звідомленнян, совєтські війська виконали натиск на німецькі позиції і в кількох місцях викинули їх з укріплених точок.

СОВЄТСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ ПРО НІМЦІВ

МОСКВА. — Совєтський ґенерал А. Ґоворов, що вславився боротьбою під Можайськом, заявив, що хоч німці тепер втікають, але не можна їх вважати за розбитих. Німецька армія ще далі дуже сильна і після всякої правдоподібности на весну вона розпічне знов офензиву, користуючись своїми повзами і моторизованими частинами. Тоді розіграється рішальна битва. До доі хвилини Совєти мусять бути готові. Ґоворов говорив, що Совєти сподіються більшої помочи від аліянтів.

З КОРАБЛІВ ЗАЛІЗЗЯ. — Як каже британська цензура, цю світлину забрано від якогось німця, що попав у британський полон у Лібії. Вона, мовляв, представляє кораблі держав оси в італійському порті Тріполі, столиці Лібії, побиті британськими бомбами.

АМЕРИКАНСЬКА ЕКСПЕДИЦІЙНА СИЛА В ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ

ПІВНІЧНО-ІРЛЯНДСЬКИЙ ПОРТ. — Сюди прибув перший більший відділ американського війська, в числі кількох тисяч вояків, щоб взяти участь безпосередньо в другій світовій війні на европейськім фронті. Після всякої правдоподібности по тій висилці наступлять інші. Британці достойно і сердечно повітали цей відділ, добачуючи в ньому зворотну точку в цій війні. До пристані прибули представники британського короля, міністер війни і представники збройних британських сил. Англійці дуже радіють з цього факту, хоч тої радости на зверх вони не виявляють. Вони не скриваються одначе з фактом, що на ту хвилину вони очікували довгий час. Прибуття американських військ на британські території матиме велике моральне значіння для самих анґлійців і для европейських народів. Це скріпить зєдинені народи в їх вірі в остаточну перемогу, а з другого боку матиме поганий вплив на народи Держав Осі.

ЛОНДОН. — Польський уряд на еміґрації в Лондоні створив нову „Раду Народову", яка складається з 30 членів. Серед того числа поляки застерегли два місця для українських представників, а два для жидівських. Українських кандидатів, одначе, ще не назначено і заходить можливість, що ті місця залишаться на певний час не обсаджені. До Ради не увійшли представники крайнього, шовіністичного крила польського „Строніцтва Народового".

АМЕРИКАНСЬКИЙ ХАРЧ ДЛЯ ПОЛЯКІВ.

ЛОНДОН. — Польський премієр ґен. Сікорскі одержав від надзвичайного американського амбасадора на Далекім Сході Булита, повідомлення, що американський уряд вислав до Каіра 17,000 тон харчів, які будуть опісля вислані до Совєтів з тим призначенням, щоб їх розділити поміж утікачів з Польщі.

ЯК ПОСТУПАЮТЬ З КОМУНІСТАМИ В АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН. — Хоч британський уряд вже давно офіційно проголосив тісний союз з Совєтами, а навіть на адресу самих Совєтів в Анґлії сиплються нині самі похвали, то проте той сам уряд пильно дбає, аби комуністична язва не розточувала внутрі анґлійської суспільности. Той уряд заборонив видавання денника комуністичної партії в Лондоні, Дейлі Воркера. Комуністи кілька разів робили прохання, щоб їм тепер, коли Совєти воюють разом з Анґлією, дозволити знов видавати цю ґазету. Але кожний раз британський уряд їм це відмовляв. Тепер міністер домашньої безпеки, Герберт Морізон, знов відмовив анґлійським комуністам відновити видавання „Дейлі Воркера".

В ТАБОРАХ ПОЛОНЕНИХ ПІД НІМЕЦЬКОЮ ВЛАДОЮ.

ЛОНДОН. — Польська ґазета в Лондоні, „Дзєннік Польскі", приносить звідомлення одного українського полоненого, що втік з таборів полонених в Бялій, під німецькою окупацією в Польщі. Той полонений говорить, що німці жахливо трактують вязнів. Політичних комісарів і жидів стріляють. Інших морять голодом і трактують брутально. Багато вязнів гине.

НОВА НІМЕЦЬКА ПОЛІТИКА В ЕВРОПІ?

БЕРН. — По всіх краях, окупованих німцями, слідне політичне оживлення, інспіроване німецькою окупаційною владою. Німці, так виглядає, пробують зблизитись до опозиційних груп в названих краях, понад голови місцевих „квіслінґів". Бо ці „квіслінґи" дотепер не зуміли перехилити на свій бік широких мас. Маси в окупованих краях далі відносяться вороже до німецької влади і „квіслінґів" уважають зрадниками. Німці нащупують ґрунт, чи не можнаб було відтрутити „квіслінґів" на бік, а порозумітись з тими опозиційними групами? Ініціятором того політичного пляну має бути бувший німецький міністер закордонних справ, барон фон Нойрат.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ВСЯ ЗЕМСЬКА КУЛЯ

Коли в першому тижні останнього грудня Японія виповіла війну Злученим Державам, а вслід за нею Німеччина й її льокаї, з тим ментом, можна сказати, війна прийшла на серйо до Америки. До того часу щоправда деякі части американського суходолу, які належать до европейських держав, що находяться в війні, вже теж находилися в війні. Одначе, як довго Злучені Держави в ній не були, так довго можна було цілу Америку вважати за континент, що стоїть осторонь від війни. З нападом держав оси на Злучені Держави, можна сказати, цілий американський суходіл найшовся в цій війні. Конференція в Ріо де Жанейро є розумовим наслідством цього факту.

З хвилею, як Америка найшлася в війні, можна було говорити, що чотири найбільші континенти світа вже були захоплені нею. В кожньому з них велися превважні бої: в Европі бій на російському фронті, та менші бої на ріжних відорваних повстанських фронтах; в Азії старий бій між Китаєм і Японією, та нові бої між Японією та Британською Імперією, Злученими Державами й голяндськими кольоніями; в Африці теж ідуть завзяті й важні бої в північній частині, при чому війна може легко поширитися в західно-полудневому напрямі. З останніми нападами підводних човнів держав оси на кораблі при побережу Америки привели нарешті війну на поріг її дому.

Досі лише один континент не мав нагоди запізнатися з війною безпосередно. Цим континентом є найменший континент світа, Австралія. Щоправда, австралійські війська бються від самого початку війни всюди, де лише бються британці, але до цього тижня Австралія сама в себе ще не зазнала [illegible] на всіх за[illegible] світа, але на ньому самому не будуть розриватися бомби, не будуть валитися доми, не будуть падати трупи. Здавалося, що цей континент найкраще забезпечений від війне, бо він найдалі з всіх віддалений від центрів конфлікту.

У пятницю минулого тижня присла й ця самопевність останнього континенту. Японський наїзд загрозив островам Австралійського континенту. Хвилі безпосередньої війни докотилися тим аж до останнього закутка світа, кутка, котрий загально вважали ще найбільше забезпеченим перед наїздом.

Цей факт має в собі вимовну лекцію всім тим людям, які ще й нині дурять себе марними надіями, що теперішня світова війна може їх минути. Є це спізнена лекція недобиткам американських ізоляціоністів, які дурили й інших і себе, що війна мине Америку, якщо Америка сама не буде встрявати, в війну. Це є зовсім на часі лекція ізоляціоністам у ріжних краях латинської Америки, які ще й тепер дуряться надіями, що невтральністю можна не датися втягнутись у найстрашніший конфлікт людської історії.

Витягають з Невдачі Користи

Чим далі тим більше є таких, що вважають, що величезний удар, якого дізнали Злучені Держави на самім початку війни через зрадливий японський напад на Перл Гарбор, вийде таки Америці й демократіям на користь. А це тому, що той удар відразу очуняв тих, що завжди і вперто легковажили собі японську небезпеку. А далі, він заставив уряд повзяти такі міри охорони, щоб щось подібне вже більше не повторилось. Крім цього ось те національне нещастя обєднало ввесь нарід до тої міри, що маємо тепер в краю цілковиту єдність щодо того, що нам треба воювати.

Та є ще одна річ, на яку треба звернути особливу увагу. А є нею те слідство, яке зарядив президент Рузвелт у справі подій в Перл Гарбор з дня 7. грудня 1941. Як знаємо, у тій справі назначено спеціяльну слідчу комісію, на чолі якої станув Овен Ж. Робертс, член Найвищого Суду. Назначенням цеї комісії президент дав цілому загалови до зрозуміння, що він не думає нічого затаювати, а навпаки, хоче перед всіми представити згадані трагічні події такими, якими вони в дісности є.

Звіт про Перл Гарбор, який саме представила згадана комісія през. Рузвелтови і який вцілости зістав проголошений, є ще доказом, що през. Рузвелт поступає наскрізь по демократичному і виявляє теж і наші недомагання — мужньо і отверто. А звіт комісії саме виявляє ось ті недомагання. Та стверджує понад усякий сумнів, що катастрофу в Перл Гарбор завинили в першу чергу найвищі команданти, що кермували в Перл Гарбор маринаркою і армією та летунством. Між ними не було порозуміння щодо цього, що робити на такий випадок, який стався 7. грудня 1941. Вони теж і легковажили собі саму можливість такого японського нападу, хоч на нього звертали увагу не тільки найвищі військові чинники з Вашинґтону, але на такий „несподіваний напад" звертав ще увагу теж і департамент стейту, що виразно повідомляв военну начальну команду, що війна з Японією неминуча, а це знову передано командам на Гаваях.

Очевидно, що звіт цеї комісії це початок. Ще не всі справи прослі́джені. І ще не всі недомагання знайдено й виявлено. Але те все станеться. І не тільки те. Усе буде направлене. А навіть направляється уже на наших очах, зокрема, коли іде про обєднання команд у бойових областях.

Ось таке поступовання додає загалови тільки віри в те, що наш уряд нічого не залишає, що може допомогти скріпленню боездатности наших военних сил. Нещастя, яке стрінуло нас в Перл Гарбор, виходить нам таким чином на користь. Воно виявило на самім початку війни наші слабі сторони, які уряд тепер пізнає і їх ліквідує.

БУДУЧА РІВНОВАГА ПОТУГ В ЕВРОПІ

[illegible] мир серед [illegible] можливий тоді, коли існуватиме між ними досконала рівновага потуг, себто коли одна держава не зможе бути такою сильною, щоб не лякатись заатакувати іншу державу, чи цілий бльок держав. Як довго сили противних таборів зрівноважені і є велике ризико на вигру, даний уряд боїться пхнути свій край у війну. Тоді серед такого положення, можливо вдержувати мир.

Але таке делікатне положення поміж народами дуже важко вдержати. Бо вільні народи це живучі істоти, в яких поняття сили не уявляє собою якоїсь сталої вартости. В однім часі якийсь нарід може бути дуже сильний, а в іншім часі дуже слабий. Франція по [illegible] справ. [illegible] була дуже сильна. Але підчас другої війни показала свою велику неміч. Виявилось, що в міжчасі французька сила, духова і матеріяльна, „поржавіла", а німецька відновилась.

Тому саме, щоб вдержати цю рівновагу потуг в Европі, треба було цілий час пильно слідкувати за тим, що діється в усіх краях. Коли в якімсь краю приходила до слова якась аґресивна военнича ідеольоґія та своїми кличами захоплювала й орґанізувала маси, інша держава, якщо хотіла вдержати цю рівновагу потуг, мусіла те саме в себе робити. Коли не робила, то рівновага потуг зникала в її некористь і вона скорше чи пізніше ставала предметом нападу аґресивної нації.

Щоб вдержати ту рівновагу потуг, треба було добре дивитись, що роблять інші нації і треба було брати під увагу не лиш само число даного народу, його багаті чи бідні території, але також його духовий стан та готовість боротись за свої уроені чи слушні ідеали. Всі ці чинники — територія, ґеополітичне положення, число людей, статика чи динаміка душі — все були дуже важними чинниками в тій рівновазі потуг.

Коли територія мала і вбога, то нація в найвищому разі може узброїтись духово. Матеріяльно вона не всилі себе узброїти. Підчас війни вона може бути виставлена на небезпеку бльокади сусідів. Колиж нація мала числом, то навіть колиб мала багату територію і боевого духа, багато не заважить. Як каже американська приповідка: „сильний малий чоловік ніколи не пібе сильного великого чоловіка". Вкінці нація може мати великі і багаті території і бути дуже чисельною, але коли її душа знаходиться в статичнім стані й вона не лиш не бажає чужого, але й свого не хоче обороняти, то та нація теж у рівновазі потуг багато не заважить.

Політика Европи впродовж довгих віків знаходилась під явним чи затаєним впливом Великої Британії. Це Британія маневрувала так, щоб на европейськім суходолі не виростала занадто понад інших ні одна нація, а щоб сила одної нації була спутана силою другої, чи кількох інших держав. Як ця рівновага була осягнена, Британія нераз ніби „усувалась" з европейського суходолу. Але коли якась держава захитувала цю рівновагу, як колись Еспанія, опісля Франція, а від Бісмарківських часів Німеччина, Анґлія все активно втручалась до европейських [illegible] відзискати.

Як тепер можна вичитати поміж рядками у заявах британських державних мужів, німецька держава мусить бути ослаблена так, щоби більше не грозила війною в Европі. Годі допускати до того, щоб кожне нове покоління кервавилось у війні лише тому, що Німеччина хоче здобути геґемонію над світом. Німецький нарід жив і розвивався дуже гарно й тоді, коли був поділений на дрібні держави. Тоді німецький нарід видав зо себе багато високих культурних цінностей, а й сам поставив своє матеріяльне та духове життя дуже високо. Німецький нарід нічогісько не зискав на тім, що Бісмарк злучив його в одну величезну потугу. Навпаки, німецький нарід на тім багато втратив, бо налолохав і насторожив проти себе цілий світ. Ніхто німецькому народови не жалував би його кольоній, якщоб мав те внутрішне переконання, що ті кольонії не будуть використані для мілітарних цілей, для підбою інших народів. Це страх перед німецькою зброєю насторожує цілий світ і змушує народи приставати до спільного протинімецького табору.

А коли так, то по цій війні німецький нарід нічого не втратить, а навпаки, багато зискає, коли себе знов роздробить на малі держави. На цім скористає також і цілий світ, бо не матиме більше причин боятись німецького кольоса. Такий поділ, після всякої правдоподібности, мають вже нині на увазі аліянтські державні мужі. Той поділ мав на увазі й сам Гітлер, коли перестерігав німців, що вони або вийдуть панами з цеї війни, або зникнуть як держава. Гітлер мабуть сам припускав, що по цій війні, якщоб німецький нарід її програв, він остаточно сам зрозуміє, що годі йому знов пориватись до підбою цілого світу. На тім безплоднім бориканні він фактично нічого сталого не зискає, а навпаки багато тратить. Зрозумівши це, він сам згодиться на поділ на дрібні держави. В той спосіб німецька небезпека буде раз на все усунена.

Але на сході Европи залишиться друга небезпека, це є советська чи яка небудь інша російська імперія. Вона має величезні і дуже багаті території. Вона має величезне число людей. Вона має дуже аґресивну імперіялістичну провідну верству, яка все штовхала російський нарід до нових підбоїв. Російський нарід все орґанізувався на абосолютистичний тотальний лад і все вмів скупчувати свою національну енергію в руках якогсь одного деспота, що опісля ту енерґію виладовував на якихось інших народах.

Коли буде знищена Німеччина, всеодно рівновага потуг не буде осягнена, бо загроза існуватиме вічно з боку Росії. Щоб і цю небезпеку усунути треба з Росією зробити те саме, що з Німеччиною — треба розбити її на окремі держави і спутати її енерґію внутрішним ворожим наставленням поодиноких держав. На той цілий уклад анґльо-саські краї опісля зможуть наложити політичну надбудову в Европі у формі якоїсь нової Ліґи Націй, опертої на тій новій рівновазі потуг і на мілітарній силі згаданих країв.

Інакше в Европі далі не буде спокою. Зникне нинішня Німеччина, загроза вічно виростатиме з боку Росії. Залишити Німеччину по старому, щоб вона противажила далі Росії, а Росія Німеччині, небезпека буде далі існувати в тій самій формі, в якій існувала на початку цеї другої світової війни. До влади в Німеччині чи Росії знов може прийти якийсь маняк, який в своїх розрахунках прийде до висновку, що він має перевагу і зачне війну. А що рівновага потуг буде обертатись довкола тих двох велитнів, вони за собою відразу потягатимуть і всі інші народи.

Чи можна буде в Европі запровадити цілковитий досконалий мир, це сумнівне. Та всетаки можна ту рівновагу потуг бодай так побудувати, щоб війна, колиб й вибухнула, десь на якімсь пограниччі, не конче мусіла потягати за собою цілий світовий політичний уклад. Це можна осягнути лиш тоді, коли будуть знищені всі великі імперіялістичні центри — Німеччина й Росія в Европі, а Японія в Азії.

„ГОРЯЧІ МІСЦЯ" НА ТИХОМУ ОКЕАНІ. — Карта показує: 1) де війська Тайлянду зробили інвазію на британську Бурму; 2) де йдуть вирішальні бої за Маляйський півостров; 3) бомбардований Синґапор; 4) де американці відплачуються японцям, затоплюючи японські кораблі; 5) де американці затопили японський кружляк; і 6) де японці бомбардували австралійські острови архіпеляґу Бисмарка.

НА СЕЛІ

Повість

(40) М. ШКОЛИЧЕНКА

—Он як, Максим Петрович! — Браво, браво! — Захлопав у долоні о. Миколай, а у Марусі Павлівни раптом зникли з очей ознаки сонливости і вона здивовано дивилася на Уляну Іванівну і видимо ждала, — що та скаже.

Уляна Іванівна заметушилась трохи і зразу не відповідала.

— А що вскочили? — дратував о. Миколай, — докотилась ниточка до клубочка!

— Гм... — гмукнула панночка — так ви серіозно питаєте мене?

— Серіозно — схвильованим, придавленим голосом потвердив Максим Петрович.

— А раніше думали ви про це, чи ні? Може це сьогодня тільки завитала до вас така поетична думка?

— Ні, я думав про це нераз, та не зважувався тільки... а сьогодня... а сьогодня наважився.

Панночка задумалась. Усі мовчали і ждали. Нарешті Уляна Іванівна простягла Мисакови свою руку і повернувшись до о. Миколая заговорила:

— Щож ви, свату, нічого тепер не кажете?

— Я жду, що скажете ви? — зовсім уже серіозно відповів о. Миколай.

— Максиму Петровичу я відповіла вже, — підводячи вгору свою і Мисакову руку — промовила Уляна Іванівна.

— Розумію! — вклонився о. Миколай і щиро обнявши Мисака поцілувався з ним.

Маруся Павлівна чогось заплакала і кинулась на шию до Уляни Іванівни.

Наступив момент здавалося торжественний, веселий, але наступив він так незвичайно і несподівано, що раптом зник весело-жартовливий настрій і приятелями опанувало якесь серіозно-спокійне почуття. Ніхто не вимовив ні одного жартовливого, або пустотливого слова — усі притихли, задумались.

— Щож отсе ми в прихожій? — догледівся о. Миколай — і відчинивши до салі обидві половинки дверей, запросив кланяючись: — Просимо, сердечно просимо!

Всі вступили в салю, одначе спершу почували себе ніби гості і не знали що далі діяти; алеж становище це тяглося не довго. Матушка внесла якоїсь наймилішої своєї наливки, хутко поналивала чарки і задушевно-щирим голосом промовила:

— За здоровля дорогих наших другів і молодих! Чого в душі своїй бажала я, те й склалося. Пошли вам Боже щастя, здоровля і довгого віку!

Ця проста, звичайна та немудра промова зразу відмінила загальний настрій, — усі заговорили, загомоніли; раптом повернувся минулий настрій, натовпом виникали у кожного теми для обговорювання і кожний поспішав висловити їх, обговорити, звернути увагу.

Минула година, друга, а жваві балачки не втихали; ніхто не почував утоми, не помічав як минав час за часом. Аж після третьої години згадали про те, що час розходитись.

— Так значить так буде? — навздогінці, за ворітьми вже, гукнув о. Миколай, провівши молодих.

— Так, так! — почулася відповідь.

Питання та відповідь відносилися до дня вінчання, а порішили усі гуртом вінчання не відкладати, а діждавшись неділі і — Боже благослови. Сватання склалось у вівторок, значить до неділі зоставалося чотири дні і можна було вільно приготовитись до весілля; тим паче, що й весілля повинно було відбутись просто, без жадних балів, запросин та інших зайвих витребеньків, що даремно витрушують тільки останню копійку.

Як поклали, так і зробили. На весілля запрошені були тільки вчитель, дві подруги Уляни Іванівни, та ще дідич з жінкою, у якого Уляна Іванівна учила дітей музики і вважала його за дуже порядну людину.

Шлюбні церемонії відбулися по сільському, але скорочено і зменшено, на скільки це було можливо. Бояринами були учитель та один сільський парубок, а світилками подруги Уляни Іванівної. Матушка з батюшкою правили за посажних батьків Максима Петровича, а дідич з своєю жінкою благословляли Уляну Іванівну. Вінчалися у день, зараз після обідні; до церкви йшли пішки, а з церкви усі поїхали в Затишок до молодого, бо у нього була досить простора кватира і взагалі визнали зручнійшим відбути гостину в домі Максима Петровича.

Цілий день у суботу матушка була у Мисаковому домі і керувала куховаркою, навіть двома, бо на поміч Улиті матушка післала і свою куховарку.

Коли молоді і гості приїхали у Затишок — там уже все було готове, і дід Омелько зустрів молодих аж у воротах з хлібом і сіллю. Він був такий радий, такий щасливий, що не мав сили вимовити і слова. Старі його руки тремтіли, радісні очи плакали. Він тільки низько кланявся свойому хазяїну з молодою хазяйкою, а слова не було. Коли молоді подякували дідови і поцілувались з ним, так аж тоді здолав він вимовити два рази одну тільки фразу:

— Господи, пошли вам!... Господи пошли вам!...

Що діялось у дідовій душі — не знав ніхто, знали тільки і бачили, що він був зворушений, щасливий і всі уважно дивилися на нього.

У хаті на порозі зустріли молодих матушка і дідич — теж з хлібом і з сіллю, поздоровили молодих і всі гості вступили до господи.

Незабаром приїхав о. Миколай, ще раз поздоровив молодих у їх власному домі і поклавши на столі двацять пять карбованців грошей, промовив:

— Це моя офіра на поширення школи народньої, про яку так дбаєте, та бідкаєтесь ви, Уляно Іванівно, — нехай це буде невеличкий початок великому ділови.

Улянині подруги зараз же заявили, що вони теж вкладуть на цю мету по десять карбованців.

(Дальше буде).

НІДЕРЛЯНДСЬКА СХІДНЯ ІНДІЯ

Посилений наступ японців вздовж Маляйського Півострова в напрямі Сінгапуру, вкінці японські десанти на деякі острови Нідерляндської Східної Індії, як прим. багатий острів Таракан, являються першими ударами Держав Осі в оборонну лінію Обеднаних Держав на Далекому Сході. Нема й двох слів, що головною ціллю японського наступу з Маляйського Півострова, є не тільки Сінгапур, але вперше чергу казочно багата Нідерляндська Східна Індія. Крім того голяндські посідости — це неначе натуральне продовження Маляйського Півострова, що творить суцільний, майже сухопутний міст з Азії до Австралії. Тим важні вони для імперіялістичних зазіхань Японії.

Нідерляндська Східна Індія зо своїми багатствами та надзвичайно важним стратегічним положенням, являється одною з головних цілей теперішньої війни: японці не здержаться перед нічим, щоб її здобути, а Обеднані Держави, щоб її вдержати. Всі дотеперішні японські підбої в Азії, й що більше, навіть їх наступ на Сінгапур — це тільки вступ до їх замірeного пляну загарбати Нідерляндську Індію. Великі поклади нафти, що знаходяться в Таракані, Борнео, Суматра, Ява та інших островах — це мабуть найголовніша ціль японців. Бо це вможливить їм дальше, вдержування модерної воєнної машини, літаків, повзів, кораблів й т. п. В 1940 р. Нідерляндська Індія вивезла 6,343,700 метричних тон нафти, 237,554 тон бокситу й 9,900 тон манґану. Захоплення тих багатств японцями булоб великим ударом для Обеднаних Держав.

Не зважаючи на досить велике число населення Нідерляндської Індії (понад 70,000,000), голяндці мають незначні розмірно сили, бо всього понад 100,000 війська, яке має добре вишколення, а тепер дістає модерне узброєння.

Ці сили мабуть є тепер сконцентровані на Яві та Мадурі, яка є ключевою твердинею до морської бази в Сурабая. Сильні відділи охороняють острів Амбоїну при берегах Нової Ґвінеї, сильні військові укріплення є також на Суматрі, близько Сінґапуру. Здобутий японцями острів Таракан був боронений незначними силами. Та окупанти ледви чи вдоволені його здобуттям, бо голяндські війська, відступаючи знищили всі копальні нафти.

Тяжко передбачити, яким шляхом піде дальша оборона Нідерляндської Індії, бо це не одностайний терен, але ціла маса великих і малих островів, поперерізуваних більшими й меншими проливами. На самих островах є величезні джунглі, які цілком не надаються до ведення блискавичної війни. З цього видно, що оборона Нідерляндської Східної Індії буде по більшій частині здана на морські та повітряні сили Обеднаних Держав.

Голяндці ще до вибуху війни з Японією мали малу, але добре розвинену морську фльоту та літаки. В останніх двох тижнях на поміч голяндцям прибули американські бомбовики. Разом вони матимуть кількасот бомбовиків та легких літаків. Щодо фльоти, то Нідерляндська Індія має кілька крузяків, кілька нищівників, 18 субмарин й велике число торпедових кораблів.

Сильні бази Обеднаних Держав.

Всі сили Нідерляндської Індії, взяті разом, не вистарчають, щоб оборонити ці багаті посідости перед японським наїздником. Річ ясна, що ядро оборони мусять творити Обеднані Держави, в першу чергу Америка та Велика Британія. Досі японці здобули ряд важних стратегічних позицій, що лежать в т. зв. зовнішних посілостях властивої Нідерляндської Індії.

Обеднані держави мають сильні стратегічні позиції на чотирьох островах Нідерляндської Індії: Ява, Суматра, Селам і Нова Ґвінея. Ява є найкраще розвинена під кожним оглядом та має найгустіше населення. Місто Батавія є столицею острова та цілої Нідерляндської Індії. Коло міста Сурабая, в північній частині острова, є найважніша морська та повітряна база, яка рівнається майже Сінґапурови, Калькуті (Індія) та Сидней (Австралія).

Суматра має кілька великих летунських майданів як Медан, Палембанґ, як рівнож менш важніщі морські бази для субмаринів та нищівників. Острів Амбоїна є важним тим, що домінує над морем Банда та Проливом Молюкка. На цьому острові є теж субмаринові бази як теж стації для набирання палива для кораблів.

Знова Нова Ґвінея та острів Тімор (портуґальський), який недавно окупували анґлійські та голяндські війська, боронять перехід через море Арафура, що відділяє Нову Ґвінею від Австралії. Летунські майдани знаходяться на обидвох островах.

Це є головніші стратегічні бази, які мусять обороняти Обеднані Держави, щоб не допустити японців далі на полудне. Майже всі ці бази мають відповідну скількість літаків, проти-летунські й протипарашутні становища.

Треба ще додати, що вузькі морські проливи, що відділюють безчисленні острови, знаменито підходять під операції для субмаринів. Одним словом, хоч японці мають тепер переваги в числі та здобули деякі місця в Нідерляндській Індії, проте Обеднані Держави мають всі дані, щоб вдержати ці багаті острови. Ця оборона може буде цілком успішною, коли голяндці дістануть значну допомогу від Анґлії та Америки, особливо літаки, проти-летунські гармати та кораблі.

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Бріджпорт, Конн. — Товариство „Українська Січ”, відділ 59. У. Н. Союзу, закупило три примірники „Історії України” М. Грушевського, з чого призначено по примірникови до Бриджпорт Лайбрері і Стретфорд Лайбрері, а один для бібліотеки Товариства.

Нюарк, Н. Дж. — Братство св. Івана Хрестителя, відділ 76. У. Н. Союзу, закупило „Історію України” М. Грушевського по англійськи і книжку Ю. Вернадського „Богдан — гетьман України” для роздачі між американські установи.

Рочестер, Н. Й. — Товариство св. Анни, відділ 343. У. Н. Союзу, закупило 11 примірників „Історії України” М. Грушевського з чого два примірники призначено для роздачі бібліотекам, а девять книжок закупили члени.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

В. П., Ню Йорк, Н. Й. — Новий звіт надійшов запізно й попередний уже видрукуваний. Та ми дамо зложити Ваш новий звіт в рубриці з „Життя громади”.

„Галичанин” з Клівленду. — Та Ваша писанина то „язичіє”, що трохи нагадує галицьку кацапщину, але нам здається, що Ви „малорос”, підшитий большевизмом. У всякому випадку належите до того кодла, про яке писав наш Шевченко, щоб воно загинуло там, де живе, та щоб не верталось на рідну землю, щоб „сонце не гріло смердячого гною”.

Д. Т. Л. — Те саме було в „Балтімор Сон” і було передруковане в „Свободі”. Воно відноситься до віденського рішення з 2. листопаду 1938., але не подає виразної згадки про протест. Це є повідомлення „Асошіейтед Прес”, а точніше передала Аґенція Аваса.

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Подає СТЕПАН КУРОПАСЬ.

Американський Червоний Хрест в Шікаго одержує 5 тисяч членів денно, а число нових аплікантів зросло до тої міри, що Головна Кватира мусіла на якийсь час припинити набір нових членів і формовання нових відділів (юнітс). В міжчасі діються приготовання до побільшення приміщень і канцелярійного персоналу. Досі 500 робітників працювали день і ніч над упорядкованням канцелярій, навчанням нових кляс і телефонічним полагодженням ріжних справ про які питала суспільність. Досі сформовано 700 одиниць (юнітс) кожний з 20 жінок або й більше, а других 500 є в стані формовання, яке однак не поступає скоро з браку приміщень. Ведуться окремі курси санітарних вправ, плетення одежі і інші. Українське жіноцтво Шікаґа є в контакті з Головною Кватирою Американського Червоного Хреста. Окремі жінки беруть працю з Головної Кватири до дому, вступають масово в члени а Дочки України, відділ У. З. Хреста, поробив всі заходи, щоби стати відділом Американського Червоного Хреста. Українські товариства і організації устроюють підприємства в користь А. Ч. Х., як рівнож ухвалюють окремі суми гроша на своїх зборах на його акцію.

Новий Рік святкувало Шікаґо дуже виставно. Загально люди в минулому році добре заробляли, то й не жалували кількадесять долярів на це, щоби розвеселитися і закінчити старий рік весело. Звичайно, що й шуму і гуку було більше як іншими літами, а в середмістю устав увесь транспортаційний рух, бо товпи народа не дали змоги посуватися трамваям чи автам.

Українці кінчали старий рік два рази, по новому і старому стилю. Традиційний Маланчин Вечір призначив весь дохід на Американський Червоний Хрест.

Ліґа Американців Українського Походження це нова назва орґанізації, яка повстала по кількаразовій метаморфозі з Комітету Цивільної Оборони. Ліґа доповнила себе ще новими членами уряду на зборах дня 28. грудня, а Екзекутива Ліґи уконституувалася так: Богдан Пелехович, голова; д-р О. Тарнавський, Михайло Канюк і Гриць Семочко заступники голови, Роман Смук і Степан Куропась секретарі, Іван Дужанський, фін. секр.; Мих. Петрів, скарбник, пані В. Шкраба, Б. Боднарчук і п. Гриць Матвіїв контрольори та Тарас Шпікула, Петро Саґан, Іван Побуцький і Петро Жовнірчак, радні.

Завданням Ліґи є змобілізувати всі сили української Шікаґовської кольонії до несення помочі нашій державі в її боротьбі з диктаторами. Отже поміч Американському Червоному Хрестові, продаж бондів національної оборони й інші справи звязані зі зусиллями Злучених Держав виграти цю війну Ліґа буде акційно переводити після вказівок урядових чинників.

Здвиг молоді (Ют ралі) підготовлюють у нас відділи У. Н. Союзу на неділю, дня 1. лютня б. р. Ведуться вже підготовчі праці, вишукується аматорські сили для виведення програми. Перед ведуть молодечі відділи У. Н. Союзу, а керма підприємства спочиває в руках комітету відділів У. Н. Союзу. Хоч ряди молодечих відділів У. Н. Союзу тепер дуже проріділи, бо багато молодих хлопців пішло до війська, і хоч багато наших людей працює тепер довгі години і не має часу попри свою щоденну працю займатися іншими справами, то вже тепер є відомим, що в програмі Здвигу возьме участь велика сила молоді, яка своїми аматорськими виступами викаже свою життєздатність.

Дотепер є вже запевнений виступ оперового співака, союзовця, інжинира Олександра Кульпака, і відомої піяністки, п. Евгенії Галій, що перед роком щойно приїхала з Европи і тепер має заняття в одній музичній школі в середмістю.

Інші аматорські сили, що досі приобіцяли участь в програмі концерту Здвигу Молоді, є Група Танцюристів під проводом п. Івана Савчина, Стефанія Чупко (сопран), С. Боднарчук скрипак, П. Щерба, мандоліна, Микола Лоік цитра і Параня Ференц, деклямація.

Крім цього буде ще співати пані Анна Гримик і танцюватиме п. Володимир Рибак і маленька Ілена Забяк.

Артист О. Даркович виступить з окремою точкою власної композиції.

Я навмисне подав імена всіх тих, що возьмуть участь в програмі, щоби виказати, що в нас є свої власні сили до того рода підприємств.

Програмою має провадити п. Вовчук, секретар 139-го відділу У. Н. Союзу а рефератиматимуть панна Марійка Білик з Іст Шікаго, Інд., і п. Петро Пуцило секретарі 452 і 398-го відділів У. Н. Союзу.

ЯПОНСЬКА СИЛА НА ДАЛЕКІМ СХОДІ

ЧУНКІНҐ. — Китайські військові провідники обчисляють, що на Далекім Сході Японія кинула під теперішню пору в бій 400,000 війська. З того 125,000 пішло на Маляю, 150,000 на Филипини, 75,000 на Тайлянд, 50,000 на Індо-Китай. Та армія має коло 3,000 японських літаків, з чого 500 ділають на Маляї.

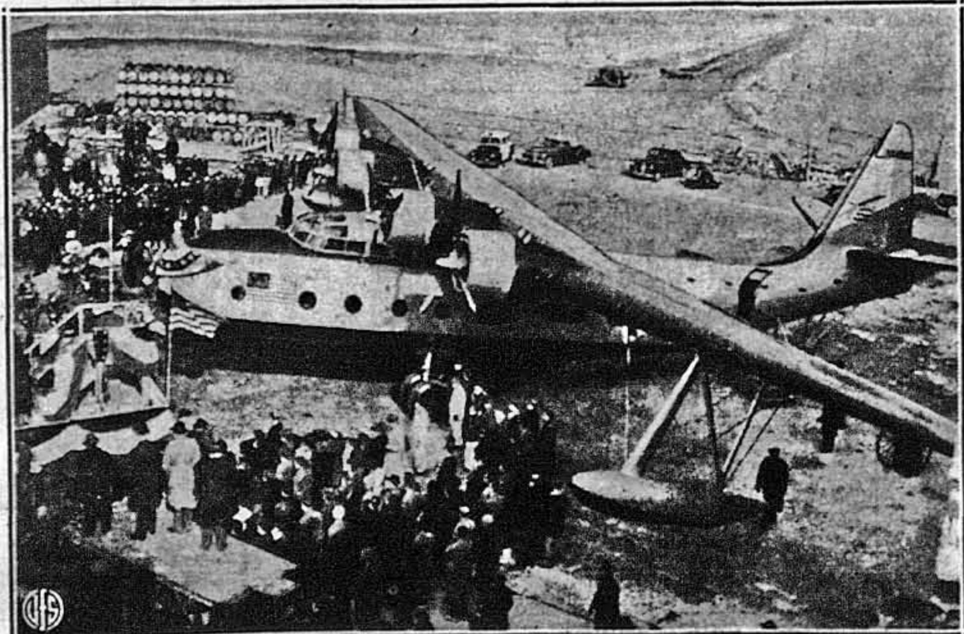
АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ НА КИТАЙСЬКІМ ФРОНТІ

РАНҐУН. — Американські літаки загородили шлях японським літакам і стягнули 40 з них в долину. Японські літаки хотіли масово налетіти на Ранґун, головний бурмський порт, але зустрівши сильний опір з боку американців і втративши 40 літаків, мусіли завертати. В ранґунських колах таке переконання, що вже в короткому часі зєдинені народи розпічнуть з Бурми сильну офензиву проти японців.

РІО-ДЕ-ЖАНЕЙРСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРИНИМАЄ АТЛЯНТІЙСЬКИЙ ЧАРТЕР

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Всі полудново-американські держави, при закінченні пан-американської конференції, заявили, що Злучені Держави та їх американські союзники знаходяться в опінії тих держав за невоюючі держави. Винесена відповідна резолюція теж стверджує, що полудново-американські держави принимають в засаді принципи „Атлянтійського Чартеру” як головні напрямні повоєнної політики. Як відомо, крім Злучених Держав у війні з тоталітарними державами знаходяться ще такі американські держави як Держави Центральної Америки та Карібійської полоси. Всі вони, згідно з винесеною резолюцією, будуть мати право користуватись пристанями полудново-американських країв та направляти в них кораблі, набирати там паливо і т. п. „Атлянтійський Чартер” не передбачує жадних територіяльних домагань з боку Америки та Великої Британії. Зате передбачує доступ до сирівців всім народам та запевнює свободну плавбу по морю та розвій міжнародної торговлі. Щодо зірвання дипломатичних зносин з Державами Осі, то Арґентина, Чіле, Бразилія й Еквадор ще їх не зірвали, як це було постановлено конференцією.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БІЗНЕСМЕНІВ.

ХРЕЩЕННЯ ВЕЛИКАНСЬКОГО ЛІТАКА „ЕКСКАЛИБЕРА”, у фабриці Вота-Сікорского в Стретфорді, Конетикот. Цей літак, як кажуть будівничі, може відбувати найдовші подорожі з усіх відомих типів літаків.

БОЖИЙ ГНІВ

Мовляв: кара! За що кара?!
Чи за гріх, чи давний гніт?
Що в страшній воєнній пащі
Опинився цілий світ.

Як згадаєш модну зброю,
Завмірає життя дух,
Бо від неї падуть трупи,
Як від трути стада мух.

Ще до того бомбовози,
Що зникають в сірій млі.
Як в намові з антихристом
Творять пекло на землі.

Кара, кара, так щож, брате,
Розказати нема слів;
За гріхи і гордість кривди
Впав на землю Божий гнів!

М. Костишин.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Продажа Бондів Оборони.

На час війни зорґанізовано в Філядельфії одно товариство: „Американсько-українських Горожан для Оборони Краю".

Головним його завданням впровадити в життя усі зарядження нашого уряду, та вести пропаґанду за продажжю Бондів Оборони. Технічне ведення продажі бондів спочиває на **Українськім Будівельно-позичковім Товаристві,** яке має відчинений свій офіс вечерами в домі Т-ва Горожан при 847 Н. Френклин вулиці в Філядельфії.

Дотепер Будівельне Товариство продало бондів поверх $5,000. Та це тільки початок. **Починаючи від цього тижня офіс Будівельного Товариства буде відчинений кожної пятниці від год. 6. до 10. ввечір. Секретар Товариства, д-р В. Ґалан, дасть усі потрібні інформації. Просимо усіх, хто купує Бонди Оборони, а зокрема усі товариства, щоби принесли свої чеки в пятнецю, 30. січня** до Дому Горожан.

Чеки виставляти на "'Ukrainian Building & Loan Ass'n.

Купуючи Бонди через Будівельне Товариство ми матимемо точний спис для нашого місцевого комітету. Таким способом можемо виказатись перед загалом нашою працею, а також зможемо легко подати до часописів, чи де буде треба, скільки наша громада зложила на оборону краю.

Комітет.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

З нашої діяльности.

Як всюди по громадах, так і в нас, думають орґанізації й загал головно про те, що тепер найважніше: про оборону нашого краю. Наші товариства й поодинокі громадяни радо закуповують Бонди Оборони. Зокрема треба згадати тут за членів 345 відділу У. Н. Союзу. У нас розійшлося досі вже пять примірників „Історії України", виданої анґлійською мовою. А під весну буде влаштований величавий „Фестивел оф Нейшенс" заходами „Йонґ Вімен Крісчен Асосіейшен", на який запрошено теж і нашу громаду. А це теж вимагає багато праці, щоб виступити як належалоб. Наша молодь давала досі чимало ріжних виступів, в ріжних орґанізаціях і клюбах, чи через радіо, і всім тим принесла українському імені багато розголосу і доброї слави. Наше жіноцтво теж не дармує, а працює ревно в користь Американського Червоного Хреста, щоб і собі причинитись до дорогої всім нам справи, себто до допомоги, щоб наш край вийшов з цеї війни переможцем.

Згадаю рівнож за „дорогого гостя", себто за „фільму „Маруся", що її в нас виставлювано, дня 11. січня в галі укр. прав. парохії. Можу сказати, що те, що ми бачили на фільмі, було для нас джередом свіжої й цілющої води. Здавалось не одному з нас, що це ми колядуємо під рідними стріхами. Дуже мило було нам побачити на фільмі, о. А. Кістя, що є в нашій православній громаді парохом. Це його дружина допомогла ще й своїм грошевим вкладом, щоб ту фільму висвітлити. Особливо зворушив кожного з нас чудовий спів. Це вже треба завдячувати нашому незабутньому проф. Олександрови Кошицеви, що він зумів з сирого матеріялу добути такий милий для уха спів. Були на виставі такі, що бачили ту фільму вже покілька разів але казали, що ще хотілиб її побачити. Особливо подобалась фільма нашій молоді. І вже з цього боку булоб добре, щоб її виставляли всюди, щоб кожному дати нагоду її побачити.

К. Качмарова.

ОЛІЄН, Н. Й.

На допомогу і оборону держави

Війна коштує багато грошей, казав наш президент Рузвелт. А ті гроші маємо зложити ми — громадяни. Податками і закупном Бондів Оборони. В Америці знайшли ми, що вийшли з українських земель, охорону, дах над головою, кавалок хліба і можність жити і розвиватись культурно. Отже є за що тій землі дякувати і її боронити. Оте все розважено в нашім товаристві, відділі 363 У. Н. Союзу. І на початок закуплено Бонд Оборони на $500. На Червоний Хрест дано $5. Очевидно, що зачнеться ще окрема кампанія за купном бондів як і допомогою А.Ч.Х.

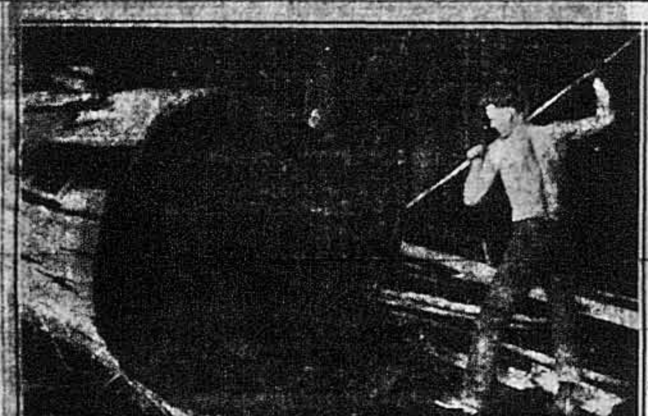
Г. Підскальний,
секр. 363. відділу.

ҐРЕЙТ МЕДОВЗ, Н. ДЖ.

Ніколи не знати.

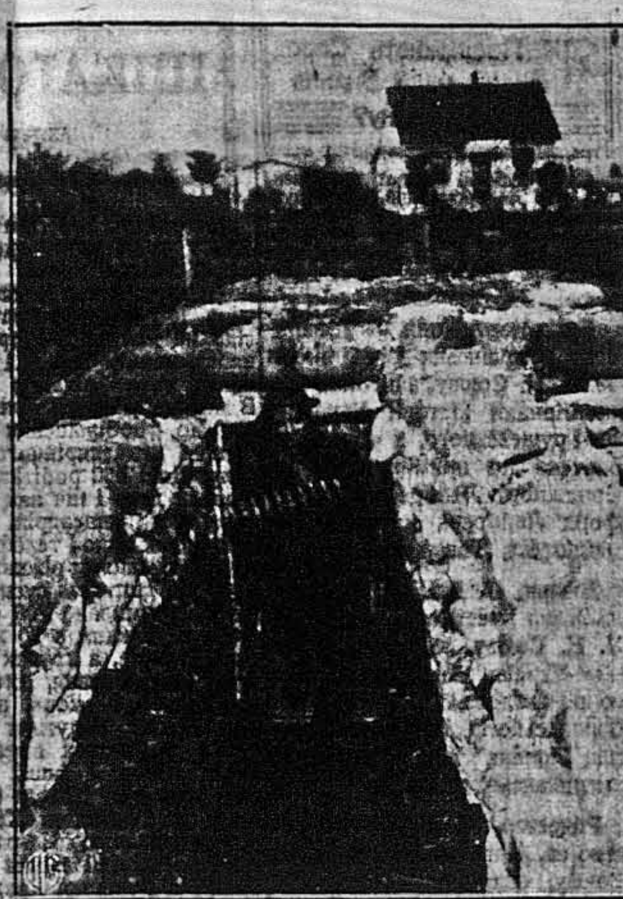
В Товаристві „Любов", відділ 143. У. Н. Союзу, помер нагло і несподівано на удар серця бл. п. Іван С. Ковалик, маючи всього 36 років. Оставив жінку і двоє дівчаток та старенького тата і маму. Родичі сподівались борше для себе смерти ніж, щоб таке сталось синови, що виглядав на дуже здорову людину. Тимбільше, що тому два роки втратили сина, що теж був в У. Н. Союзі. Але сталось, а для нас наука, особливо для молодих хлопців і дівчат, що з життям не можна жартувати і не можна казати „я ще маю час", коли їм дораджуєтьяс вступити до Союзу. Ось той приклад, що його подаю, вказує, що таке розумовання нерозумне, бо ніхто не знає нині, що його жде завтра.

Павло Ландяк.

МАТЕРІЯ З КОРИ.—Джері Денмен показує звої нової матерії, якої спосіб вироблювання відкрито недавно. Роблять її зо старих каліфорнійських дерев; з них здирають кору, січеться її на дрібні кусні та мішається з відповідними хемікаліями або потім з вовною.

ПРОТИ ЯПОНСЬКОЇ ЗАҐРОЗИ. — Такі підземні ями копають на північно-західньому побережі Злучених Держав для захорони перед японськими налетами. На світлині: вояк у боєвому рові, викопаному зараз коло дому. Вояк має в руках набої для протилетничої гармати. Вашинґтон подає, що на західньому побережі є тепер коло 600,000 вояків.

ҐЛЕСТОНБЕРІ, КОНН.

Ми були і є добрими американськими громадянами.

Приклонники ріжних диктатур і вороги визволення поневоленого українського народу хотілиб у теперішній воєнній хвилині зашкодити американським українцям і їхнім орґанізазаціям, розпускаючи брехні про нельояльність нашого народу. Є навіть такі, що називають нас „націстами" чи там „гітлерівцями". Треба вірити, що американських нарід скоро визнається на тих, що то поширюють свідомо таку неправду. Та нам самим треба виявити всюди ділами, як ми розуміємо теперішню боротьбу і нашого президента Рузвелта та наш уряд. Кожний мусить бачити, що ми добрі й свідомі американці, що ревно стараються зробити все що можуть, щоб причинитись до якнайскорішої перемоги Америки над ворогами. Про ті справи згадувано на річних зборах Братства св. Івана Хрестителя, відділ 138 У. Н. Союзу. Зокрема обговорено справу закупна нашими членами Бондів Оборони і Щадничих Марок. Також обговорено справу допомоги Американському Червоному Хрестови. Саме Братство закупило Бонд Оборони на $100, а $25 призначило на А.Ч.Х. Крім цього зложили старі й молоді жертви на А.Ч.Х., а многі закупили бонди. Для ведення допомоги державі й А.Ч.Х. заложився окремий комітет. Комітет цей спише всіх українців, що живуть в околиці, а заразом і хто і на яку суму закупив Бондів Оборони і Щадничих Стемпсів. Таким чином збережемо правдиві дані щодо цього, якими ми є громадянами Америки та як дбаємо про її оборону. Тепер усім нам треба твердо стояти при своїм проводі, підпирати з усієї сили все те, що виходить від нашого уряду в Вашинґтоні, а як виграємо війну, то тоді й упімнемось за долю наших братів в Україні, щоб і там настала воля і демократична влада.

Семен Куцікевич.

ДЕЩО ПРО ІМЕНА КИТАЙЦІВ

При кожному імені й назвищі в Китаю першенство має родове імя. І так бачимо, що деякі назвища починаються на Чан (наприклад, Чан Кай Шек). Це значить, що їх рід зветься Чан, а на основі старої традиції, яка є так само стара, як китайські закони, мусить імя кожної дитини зачинатися від імені племени чи пак роду. Це не значить ще, що люди з таким назвищем є кровно споріднені.

У Китаю перший склад хочаб і якого довгого імени та назвища означає свого роду назвище. Це тому, бо кожна назва роду, родини має лише один склад, рідко два. Найбільше відомі є родові назви Чан, Вань, Лі Сун, І, Мі, Тунь, Сунь і т. д.

Коли дитина народилася, батько надає їй імя. В нас також бувають такі випадки. А саме коли є небезпека, що дитина може вмерти після народження, тоді батько або хтось із родини „хрестить" дитину, скроплюючи її по голові та надаючи їй при тому імя, як і всякій іншій дитині при хрестинах. Одначе у китайців таке імя, надане дитині її батьком, остається їй вже на все, а саме, коли китаєць чи китайка представляється старшим або своїм наставникам. Тим способом хоче виявити скромність і услужність.

Коли дитина піде до школи, тоді знову дістає друге імя. Колиж скінчить науку знову дістає окреме імя, так зване імя відповідно до ранги та служби. Так буває, що що яких кілька літ імя змінюється. В день повнолітности у хлопців і в день заручин у дівчат надають імена в значінні титулів. Тепер це імя остає до 50-го року життя. Тоді знову імя продовжується почесними назвами. По смерти все ще є можливість поширити імя ріжними почесними назвами, які вписують на наґробнику, а буває і таке, що й десять літ по смерти надають нові почесні назвища. Коли це особа, що відґравала важну ролю в прилюдному житті, тоді імя дуже довге, одначе початок імени всетаки є назвою роду, в якого дана особа походить.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Каліфорнія, Па., помер дня 12. січня 1942. року по тяжкій операції, проживши 61 років, довголітній член від. 338. У. Н. Союзу,

ЙОСИФ ТИХАНИЧ.

Покійний полишив у смутку жену Юлію і дітей: Петра, Івана, Марію, Семка, Миколу, Гелену, Михайла, Стефана й Антонію.

Похорон відбувся 17. січня 1942. р.

Нехай Йому буде земля Вашингтона легка!

Микола Куць, секр.

ТАРЗАН, ч. 492. Тайний приказ.

Зручною боротьбою Вилієно вибив капітанови шаблю з рук. Після цього він капітанови приказав: „Звели своїм людям піддатись".

Капітан бачив, що нема іншого виходу, тільки повинуватись Вилієнови. Дальша боротьба означала безпотрібний пролив крови.

Як палядинці зложили зброю Тарзан виступив наперед і попрямував до переможеного капітана корабля „Ґаліена".

В той сам час Вилієно нахилився нак капітаном і почав йому щось нашіптувати на вухо. Темою тих нашіптувань була особа Тарзана.